

หลักเกณฑ์ในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชน

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับราชการส่วนท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชนให้เป็นไปตามหลักวิชาการ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อมจากการปนเปื้อนของสารอันตรายจากของเสียอันตรายจากชุมชนให้เหลือน้อยที่สุด และเพิ่มศักยภาพในการนำทรัพยากรบางส่วนจากของเสียอันตรายจากชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ ดังรายละเอียดนี้

ข้อ ๑ บทนิยาม

“มูลฝอย” หมายความว่า มูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

“ของเสียอันตราย” หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อนหรือมีส่วนประกอบของวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

“ของเสียอันตรายจากชุมชน” หมายความว่า ของเสียอันตราย ซึ่งมีแหล่งกำเนิดจากที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานที่อื่นในชุมชน เว้นแต่สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วจากโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และมูลฝอยติดเชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

“สถานประกอบการ” หมายความว่า สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบกิจการเป็นประจำ รวมถึงสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่ผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ ยกเว้นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“การเก็บรวบรวม” หมายความว่า การเก็บของเสียอันตรายจากชุมชนจากแหล่งกำเนิดหรือจากภาชนะรองรับของเสียอันตรายจากชุมชนที่จัดไว้เป็นการเฉพาะในชุมชน

“การเก็บกัก” หมายความว่า การเก็บของเสียอันตรายจากชุมชนที่เก็บรวบรวมได้จากชุมชน ไว้ในสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อรอการขนส่งไปทำการบำบัดหรือการกำจัด

“การขนส่ง” หมายความว่า การขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน จากสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน ไปยังสถานที่บำบัดหรือกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน

“การรีไซเคิล” หมายความว่า การเปลี่ยนหรือแปรรูปวัสดุรีไซเคิลให้เป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่

“วัสดุรีไซเคิล” หมายความว่า มูลฝอยหรือส่วนประกอบของมูลฝอยที่มีศักยภาพในการใช้แทนวัตถุดิบใหม่ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์

“โบราณสถาน” หมายความว่า โบราณสถานตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ป่าชุมชน และพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน รวมถึงพื้นที่ที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ป่าชายเลนหรือเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา

“แหล่งน้ำสาธารณะ” หมายความว่า

(๑) แม่น้ำ ลำคลอง ฝาย หนอง บึง ทางน้ำ แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ ทะเลอาณาเขต และแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ

(๒) แหล่งน้ำของรัฐที่ให้ประชาชนใช้หรือสงวนไว้ให้ประชาชนใช้หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๓) แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ข้อ ๒ ประเภทของของเสียอันตรายจากชุมชนตามประกาศฉบับนี้

ของเสียอันตรายจากชุมชนตามประกาศฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการจัดเตรียมภาชนะรองรับ และการจัดการ ดังนี้

๒.๑ กลุ่มถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่แห้ง แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ เซลล์ปฐมภูมิ เช่น ถ่านไฟฉายที่ไม่สามารถอัดประจุไฟซ้ำได้ ถ่านแอลคาไลน์ ถ่านกระดุม เป็นต้น และเซลล์ทุติยภูมิ เช่น ถ่านไฟฉายที่สามารถอัดประจุไฟซ้ำได้ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ แบตเตอรี่กล้องดิจิทัล เป็นต้น

๒.๒ กลุ่มหลอดไฟ ได้แก่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ และหลอดไฟชนิดอื่น ๆ

๒.๓ กลุ่มภาชนะบรรจุสารเคมี เช่น กระจ่างสเปรย์ กระจ่างยาฆ่าแมลง กระจ่างสี ขวดยาหมดอายุ และขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น

ข้อ ๓ ขั้นตอนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน

๓.๑ การเตรียมความพร้อมในภาพรวม

๓.๑.๑ การกำหนดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ

ราชการส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ จัดเตรียมและพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บังคับบัญชาและระดับปฏิบัติการ รวมทั้งจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการประชาสัมพันธ์ การเก็บรวบรวม การเก็บกัก การอำนวยความสะดวกในการขนส่ง การบำบัด และการกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน

๓.๑.๒ การศึกษาข้อมูลปริมาณ และแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายจากชุมชน

ราชการส่วนท้องถิ่น ควรรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยที่เป็นปัจจุบัน เพื่อประเมินความพร้อมในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน และใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดรูปแบบการจัดการและการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำงบประมาณที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสม โดยข้อมูลที่รวบรวมควรประกอบไปด้วย

(๑) แหล่งกำเนิดของเสียอันตราย ในชุมชน และข้อมูลขนาดของแต่ละแหล่งกำเนิด เช่น บ้านพักอาศัยมีขนาดของแหล่งกำเนิดเป็นจำนวนประชากรหรือจำนวนครัวเรือน สถานประกอบการมีขนาดของแหล่งกำเนิดเป็นจำนวนลูกจ้าง และโรงแรมมีขนาดของแหล่งกำเนิดเป็นจำนวนห้องพัก เป็นต้น

(๒) อัตราการเกิดของเสียอันตรายแต่ละประเภทจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ อาจแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากในพื้นที่ที่มีความแตกต่างของความเจริญทางเศรษฐกิจ ให้คำนึงถึงความแตกต่างนี้ ดังนั้น ควรดำเนินการสำรวจของเสียอันตรายจากชุมชนจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำมาคำนวณหาอัตราการเกิดของเสียอันตรายจากชุมชนจากแหล่งกำเนิดแต่ละประเภทต่อไป

(๓) การประเมินปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจากชุมชนให้นำอัตราการเกิดของเสียอันตรายจากชุมชนจากแต่ละแหล่งกำเนิดคูณกับขนาดของแหล่งกำเนิดต่าง ๆ แล้วนำผลคูณของของเสียอันตรายแต่ละประเภทมารวมกัน นอกจากนี้ การประเมินปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนสามารถคำนวณได้จากการนำร้อยละของของเสียจากชุมชนที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของมูลฝอยคูณกับปริมาณมูลฝอยที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่

๓.๑.๓ การกำหนดรูปแบบ และวิธีการแยกทิ้ง

ราชการส่วนท้องถิ่นควรเลือกรูปแบบ และวิธีการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชน โดยพิจารณาจากผลการสำรวจ และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในการเลือกรูปแบบและวิธีการแยกทิ้ง การเก็บรวบรวมและสัดส่วนของผู้ที่จะให้ความร่วมมือในการแยกทิ้ง และพิจารณาจากความพร้อมของราชการส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ เป็นต้น จากนั้นควรกำหนดเป้าหมายปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนที่คาดว่าจะเก็บรวบรวมได้โดยพิจารณาจากสัดส่วนของความร่วมมือจากชุมชน ทั้งนี้ โดยทั่วไปสามารถกำหนดรูปแบบการแยกทิ้ง เป็น ๔ รูปแบบ ดังนี้

(๑) การแยกทิ้งที่ที่อยู่อาศัยหรืออาคาร เพื่อให้ยานพาหนะเก็บขนมูลฝอยทั่วไปที่มีช่องรองรับของเสียอันตราย เก็บรวบรวมของเสียอันตรายพร้อมกับมูลฝอยทั่วไป

(๒) การแยกทิ้งที่ที่อยู่อาศัยหรืออาคารตามเวลาที่กำหนด เช่น ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน แล้วจัดให้มีการเก็บรวบรวมโดยยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายโดยเฉพาะ

(๓) การนำของเสียอันตรายไปทิ้งยังภาชนะหรือจุดทิ้งที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ เช่น สถานีอนามัย สถานที่ราชการ ร้านค้าที่ให้ความร่วมมือ หรือสถานที่ที่กำหนด เป็นต้น

(๔) การนำของเสียอันตรายไปทิ้งในงานกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ โดยราชการส่วนท้องถิ่นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบล่วงหน้า

๓.๑.๔ การเตรียมงบประมาณ

(๑) ราชการส่วนท้องถิ่น ควรจัดเตรียมงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ การเก็บรวบรวม การเก็บกัก การขนส่ง การบำบัดและการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้สอดคล้องกับรูปแบบ และวิธีการแยกทิ้ง และความร่วมมือจากชุมชน

(๒) ราชการส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดอัตราค่าบริการในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน โดยคำนึงถึงต้นทุนในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมขนส่ง และบำบัดหรือกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน และควรคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

๓.๒ การแยกทิ้ง

เพื่อให้เกิดการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราชการส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ จัดกิจกรรมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสร้างแรงจูงใจในการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป ให้ความรู้ในการทิ้งอย่างปลอดภัย เช่น แจ้งให้ผู้ทิ้งบรรจุหลอดฟลูออเรสเซนต์ในหีบห่อที่สามารถป้องกันการแตกหักก่อนทิ้ง และไม่ทุบหรือเจาะภาชนะ เป็นต้น และสนับสนุนให้ประชาชนแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไปตามรูปแบบและวิธีการแยกทิ้งที่เลือกไว้

๓.๒.๒ กรณีที่เลือกรูปแบบการแยกทิ้งที่ที่อยู่อาศัยหรืออาคาร ราชการส่วนท้องถิ่น ควรขอความร่วมมือหรือกำหนดให้สถานประกอบการ สถานที่ราชการ หมู่บ้านจัดสรรหรืออาคารชุด จัดเตรียมพื้นที่และภาชนะรองรับของเสียอันตรายจากชุมชนไว้เป็นการเฉพาะแยกจากภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไป

๓.๒.๓ กรณีที่เลือกรูปแบบการแยกทิ้งที่ที่อยู่อาศัยหรืออาคารตามเวลาที่กำหนดให้ ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดวันและเวลาที่จะดำเนินการเก็บรวบรวม และราชการส่วนท้องถิ่นต้องจัดเตรียมยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนไว้เป็นการเฉพาะ

๓.๒.๔ กรณีที่เลือกรูปแบบการแยกทิ้งด้วยการนำของเสียอันตรายไปทิ้งยังภาชนะหรือจุดทิ้งที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเตรียมภาชนะรองรับของเสียอันตรายจากชุมชนตามจุดทิ้งที่มีความสะดวกต่อผู้ทิ้งและตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถป้องกันแสงแดดและฝนได้ จำนวนอย่างน้อย ๑ ชุด ต่อจำนวนประชากร ๘๐๐ คน พร้อมทั้งมีป้ายแสดงจุดทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างชัดเจน โดยภาชนะรองรับต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ทำจากวัสดุที่แข็งแรง

(๒) สามารถป้องกันการรั่วซึม หรือสัมผัสของสัตว์เลื้อย หรือสัตว์ร่าคาญ หรือเด็กได้

(๓) มีสีส้ม หรือสีเทาฟ้าสีส้ม หรือสีอื่นที่ไม่ใช่สีน้ำเงิน เขียว เหลือง และแดง เพื่อให้สามารถแยกประเภทภาชนะรองรับของเสียอันตรายจากชุมชนนอกจากภาชนะรองรับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ ได้อย่างชัดเจน และไม่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับภาชนะรองรับมูลฝอยประเภทอื่น

(๔) ภาชนะรองรับต้องประกอบไปด้วยภาชนะย่อย หรือมีการแบ่งพื้นที่ภายในภาชนะ สำหรับรองรับการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชน ๓ กลุ่ม ตามข้อ ๒ โดยมีความจุเพียงพอในการรองรับปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนที่จะเกิดขึ้นในระยะเวลาที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดเก็บรวบรวม

(๕) มีช่องทิ้งขนาดพอเหมาะกับของเสียอันตรายจากชุมชนแต่ละประเภท เพื่อให้ประชาชนแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนลงภาชนะได้ถูกประเภท และควรป้องกันไม่ให้มีการนำของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากภาชนะได้

(๖) มีขนาดและความสูงในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้สังเกตเห็นได้ง่าย และป้องกันการนำมูลฝอยประเภทอื่นมาวางทิ้งไว้ในหรือบนภาชนะ

๓.๒.๕ ควรจัดให้มีสถานที่ ถ้าย เท หรือทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชน ในที่หรือทางสาธารณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศนี้ และควรมีผู้ใดถ่าย เท ทิ้ง ของเสียอันตรายจากชุมชนในที่หรือทางสาธารณะ

๓.๓ การเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน

ราชการส่วนท้องถิ่น นิติบุคคล หรือบุคคลซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ จัดเตรียมยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ให้มีเพียงพอต่อการให้บริการ โดยอาจเป็นรถหรือเรือตามลักษณะของการอยู่อาศัยในชุมชน โดยมีลักษณะ ดังนี้

(๑) ติดป้ายสัญลักษณ์ หรือข้อความที่ชัดเจน ทั้งด้านซ้าย ขวา และหลัง เพื่อระบุว่าเป็นยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน

(๒) ตัวถังส่วนที่บรรจุของเสียอันตรายจากชุมชน ทำด้วยโครงโลหะที่มีความแข็งแรง ทนสนิม ป้องกันการรั่วไหลได้ และมีประตูเปิด-ปิด พร้อมกลอนประตู

(๓) ตัวถังส่วนที่บรรจุของเสียอันตรายจากชุมชน ต้องมีช่องหรือภาชนะแยกของเสียอันตรายจากชุมชน ตามแต่ละประเภท ในกรณีที่ใช้นานพาหนะเก็บขนมูลฝอยทั่วไปเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน จะต้องติดตั้งช่องเก็บของเสียอันตรายจากชุมชน ทำด้วยโครงโลหะหนาที่มีความแข็งแรง ทนสนิม และมีประตูเปิด-ปิด พร้อมกลอนประตู แยกต่างหาก และมีสัญลักษณ์แสดงของเสียอันตรายจากชุมชน บริเวณช่องเก็บอย่างชัดเจน

(๔) ระดับที่ยกของเสียอันตรายจากชุมชนใส่ตัวถัง ไม่สูงเกิน ๑.๕ เมตร หรือระดับที่ปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

(๕) มีอุปกรณ์เครื่องมือประจํายานพาหนะที่เหมาะสม เช่น วิทยุสื่อสาร และ
ถังดับเพลิง เป็นต้น

(๖) กรณีที่เป็นรถเก็บบน เครื่องยนต์ ระบบขับเคลื่อน ระบบห้ามล้อ และ
ส่วนประกอบอื่น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานกรมการขนส่งทางบก

(๗) กรณีที่เป็นเรือเก็บบน เครื่องยนต์และส่วนประกอบอื่น ๆ ให้เป็นไปตาม
มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒ กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

(๑) สวมเสื้อผ้าที่รัดกุมและสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามความ
เหมาะสม เช่น ถุงมือป้องกันสารเคมี รองเท้าหุ้มแข้ง แว่นตานิรภัย และหน้ากากกรองฝุ่นและสารเคมี เป็นต้น

(๒) ดูแลรักษาภาชนะและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมให้อยู่ในสภาพดี

(๓) เก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนให้หมด หรือให้มีปริมาณของเสีย
อันตรายจากชุมชนตกค้างน้อยที่สุด และควบคุมไม่ให้เกิดการแตกหักหรือรั่วไหลขณะเก็บรวบรวม

(๔) ในกรณีที่มีของเสียอันตรายจากชุมชนประเภทอื่น นอกเหนือจากกลุ่มที่
กำหนดปะปนมา ให้แยกของเสียอันตรายจากชุมชนดังกล่าว และเก็บด้วยภาชนะต่างหาก

(๕) หากพบวัตถุต้องสงสัยที่อาจเป็นวัตถุอันตรายหรือกากอุตสาหกรรมที่
เป็นอันตราย ให้ติดต่อศูนย์สนับสนุนปฏิบัติการฉุกเฉินสารเคมี กรมควบคุมมลพิษ หมายเลขโทรศัพท์ ๑๖๕๐ หรือ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค หรือสำนักงานอุตสาหกรรม
จังหวัด

๓.๓.๓ กำหนดให้พนักงานขับยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพดี

(๒) หลีกเลี่ยงการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนในเวลาที่การจราจร
คับคั่ง

(๓) ระมัดระวังมิให้บรรทุกของเสียอันตรายจากชุมชน เกินพิกัดน้ำหนักที่
กำหนดไว้ของยานพาหนะ และมีให้ของเสียอันตรายจากชุมชนตกหล่นในระหว่างการเก็บรวบรวม

(๔) ห้ามมิให้ระบายน้ำเสียที่เกิดจากการล้างยานพาหนะลงสู่แหล่งน้ำ
สาธารณะหรือพื้นที่สาธารณะ โดยให้ถ่ายลงรางระบายน้ำเสียซึ่งไหลลงสู่บ่อหรือถังที่รองรับน้ำชะจาก
ของเสียอันตรายจากชุมชนเป็นการเฉพาะ

(๕) บันทึกข้อมูลการใช้รถโดยสารโดยประกอบด้วยอย่างน้อย ชื่อพนักงานขับรถ หมายเลขทะเบียนรถ วันที่ จุดเริ่มต้นและระยะทางรวม

(๖) ไม่ควรนำยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนไปใช้ในกิจการอย่างอื่น

(๗) หากเกิดอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดการรั่วไหลของของเสียอันตรายจากชุมชน ให้ดำเนินการระงับเหตุและการรั่วไหลเบื้องต้น หากเป็นเหตุร้ายแรงหรือไม่สามารถระงับเหตุด้วยตนเองได้ ควรแจ้งขอความช่วยเหลือโดยด่วนจากผู้รับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุ เช่น เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยของราชการ ส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เป็นต้น

๓.๓.๔ จัดให้มีการตรวจสอบสภาพผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน และพนักงานขับยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยอย่างน้อยควรมีการเอ็กซเรย์ปอด ทดสอบสมรรถภาพปอด ตรวจผิวหนัง และตรวจการทำงานของตับและไต

๓.๓.๕ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมและพนักงานขับยานพาหนะเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๓.๔ การเก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน

๓.๔.๑ ให้จัดเตรียมสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน โดยควรอยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นใช้ดำเนินการคัดแยก ขนถ่าย กำจัด หรือดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับมูลฝอยทั่วไป พร้อมจัดเตรียมภาชนะบรรจุของเสียอันตรายจากชุมชนแต่ละประเภท

๓.๔.๒ กรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่มีสถานที่ตามข้อ ๓.๔.๑ ให้จัดเตรียมสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน โดยสถานที่ควรมีคุณสมบัติดังนี้

- (๑) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
- (๒) อยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากเขตโบราณสถาน เขตอนุรักษ์ และแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี
- (๓) อยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่มของประชาชน แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา และโรงผลิตน้ำประปาไม่น้อยกว่า ๗๐๐ เมตร หรืออยู่ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของบ่อน้ำดื่มหรือน้ำประปาที่ผลิต

(๔) อยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบัน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตรหรืออยู่ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของแหล่งน้ำนั้น

(๕) สถานที่เก็บกัก ควรมีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนที่รวบรวมได้อย่างน้อย ๙๐ วัน

(๖) อาคารเก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชนควรเป็นอาคารปิด มีระบบควบคุมการระบายอากาศ และพื้นผิวต้องทำด้วยวัสดุซึ่งทนต่อการทำลายจากการแตก หักหรือรั่วไหลของของเสียอันตรายจากชุมชน

(๗) พื้นของบริเวณเก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน ต้องมีความลาดไหลสู่รางระบายน้ำเสีย และบ่อหรือถังที่รองรับน้ำชะจากของเสียอันตรายจากชุมชนเป็นการเฉพาะ

(๘) ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ใกล้เคียงโดยการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

๓.๔.๓ จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย อุปกรณ์สำหรับการจัดการสารเคมีหกรั่วไหล เช่น พลั่ว ทราย ซีเมนต์ และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน เช่น ถุงมือป้องกันสารเคมี แวนตานิรภัย หน้ากากกรองฝุ่นและสารอันตราย เป็นต้น

๓.๔.๔ จัดให้มีป้ายหรือข้อความแสดงสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชนที่บริเวณทางเข้า ป้ายบ่งชี้บริเวณที่ตั้งภาชนะสำหรับของเสียอันตรายแต่ละประเภท และแผนผังกระบวนการปฏิบัติงานในส่วนของสถานที่เก็บกัก

๓.๔.๕ จัดให้มีข้อมูลสารอันตรายที่เป็นส่วนประกอบของของเสียอันตรายจากชุมชน รวมทั้งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ติดไว้ให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นอย่างชัดเจน

๓.๔.๖ ผู้ปฏิบัติงานบริเวณสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เช่น ถุงมือป้องกันสารเคมี แวนตานิรภัย หน้ากากกรองฝุ่นและสารอันตราย และรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง เป็นต้น ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

(๒) ห้ามดื่มหรือรับประทานอาหารในสถานที่เก็บกัก

(๓) ห้ามสูบบุหรี่หรือทำให้เกิดประกายไฟบริเวณสถานที่เก็บกัก

(๔) ตรวจสอบของเสียอันตรายจากชุมชน คัดแยกและบรรจุของเสียอันตรายจากชุมชนในภาชนะตามประเภทที่กำหนด

(๕) เมื่อบรรจุของเสียอันตรายจากชุมชนเต็มภาชนะแล้วให้ชั่งน้ำหนัก ติดฉลาก เพื่อระบุประเภทของเสียอันตรายจากชุมชน น้ำหนักและวันที่ และบันทึกข้อมูลในแต่ละครั้งที่มีการนำของเสียอันตรายจากชุมชนที่เก็บรวบรวมได้มายังสถานที่เก็บกัก และสรุปข้อมูลเป็นประจำทุกเดือน จัดทำเป็นฐานข้อมูล

(๖) เมื่อมีการขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน ไปยังสถานที่บำบัดหรือกำจัดแล้วให้นำภาชนะที่ยังมีสภาพดีใช้การได้กลับมาใช้ใหม่โดยนำฉลากเดิมออก และทำความสะอาดภาชนะบรรจุ

(๗) ต้องจัดให้มีที่ว่างระหว่างภาชนะเพื่อให้สามารถเข้าไปทำความสะอาด หรือกู้ภัยได้ และไม่วางภาชนะซ้อนกันสูงเกินกว่า ๑.๕ เมตร เพื่อไม่ให้โครงสร้างภาชนะเสียหาย และเพื่อความปลอดภัย

(๘) ต้องดำเนินการตรวจสอบสถานที่เก็บกักอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยตรวจสอบสภาพของภาชนะบรรจุของเสียอันตรายจากชุมชน การรั่วไหลแตกหักของของเสียอันตรายจากชุมชนที่อยู่ในภาชนะ อุปกรณ์สำหรับการจัดการสารเคมีที่รั่วไหล และอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย

(๙) ควรจัดให้มีการขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชนไปบำบัดหรือกำจัดอย่างน้อยทุก ๆ ๙๐ วัน หรือเมื่อมีปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนเพียงพอต่อการขนส่งไปบำบัดหรือกำจัดในแต่ละเที่ยว

๓.๔.๗ จัดให้มีการตรวจสอบสภาพผู้ปฏิบัติงานบริเวณสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยอย่างน้อยควรมีการเอ็กซเรย์ปอด ทดสอบสมรรถภาพปอด ตรวจผิวหนัง และตรวจการทำงานของตับและไต

๓.๔.๘ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับของเสียอันตรายจากชุมชนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานบริเวณสถานที่เก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๓.๕ การขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน

๓.๕.๑ ราชการส่วนท้องถิ่น นิติบุคคล หรือบุคคลซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ ดำเนินการขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน จากสถานที่เก็บกักไปบำบัดหรือกำจัด ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การขอรับใบอนุญาตครอบครองวัตถุอันตรายเพื่อการขนส่ง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับยานพาหนะ ผู้ขนส่งและผู้ปฏิบัติงานประจำยานพาหนะตามประกาศมติคณะกรรมการวัตถุอันตราย เรื่อง การขนส่งวัตถุอันตรายทางบก พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับใบกำกับขนส่งตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ระบบเอกสารกำกับ การขนส่งของเสียอันตราย พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ เป็นต้น

๓.๕.๒ ราชการส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณา รวมกลุ่มราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง ในการขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชนไปบำบัดหรือกำจัดร่วมกัน

๓.๖ การบำบัดและกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน

๓.๖.๑ ของเสียอันตรายจากชุมชนที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ให้ส่งไปรีไซเคิลยังสถานที่รีไซเคิลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๓.๖.๒ ของเสียอันตรายจากชุมชนที่ไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ให้ส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๓.๗ การติดตามประเมินผล

ราชการส่วนท้องถิ่น ควรติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากข้อมูลดังต่อไปนี้

๓.๗.๑ ปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เก็บรวบรวมได้ เทียบกับปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยควรศึกษารายละเอียดของพื้นที่ชุมชนหรือจุดทิ้งที่มีปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เก็บรวบรวมได้ต่ำเป็นพิเศษ เพื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาและอุปสรรค

๓.๗.๒ จำนวนประชาชนและสถานประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมการแยกทิ้งเปรียบเทียบกับจำนวนประชาชนและสถานประกอบการที่มีอยู่ทั้งหมดในพื้นที่รับผิดชอบของราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อขยายกิจกรรมการดำเนินงานให้ครอบคลุมขอบเขตทั้งหมด

๓.๗.๓ ความพึงพอใจของประชาชนและข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ